

Täysistunto

Torstai 25.4.2024 klo 16.06—2.04

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 29/2024 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Tähänkin keskusteluun varataan enintään 30 minuuttia tässä vaiheessa. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Rantanen, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

19.52 **Sisäministeri Mari Rantanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan ulkomaalaislain kansainvälistä suojelua koskevien säännösten muuttamista ottamalla hallitusohjelmassa sovitun mukaisesti käyttöön määritelmädirektiivin mahdollistamat tiukennukset ja parhaat käytänteet, jotka tukevat hallituksen tavoitteita tiukentaa turvapaikkapolitiikkaa. EU:n määritelmädirektiivi koskee vaatimuksia kansainvälisen suojelun määrittämiseksi sekä myönnetyn suojelun sisältöä.

Ensinnäkin esityksellä lyhennetään kansainvälisen suojelun perusteella myönnettäviä oleskelulupia ja tarkennetaan jatkoluvan myöntämisen edellytyksiä. Kansainvälisen suojelun eli pakolaisuuden ja toissijaisen suojeluaseman perusteella myönnettävien oleskelulupien pituus lyhennetään määritelmädirektiivin vähimmäispituuden mukaiseksi. Pakolaisuuden perusteella myönnettävä ensimmäinen oleskelulupa myönnetään jatkossa neljän vuoden sijaan kolmeksi vuodeksi, kuten myös jatkolupa. Toissijaisen suojelun perusteella myönnettävä ensimmäinen oleskelulupa myönnetään jatkossa vuodeksi ja jatkolupa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Kansainvälistä suojelua myönnetään vain niin pitkäksi aikaa kuin suojelulle on tarve. Sekä pakolaisuuden että toissijaisen suojelun perusteella myönnettävien oleskelulupien perusteena on kansainvälinen suojelu, mutta niiden myöntämisen edellytykset eroavat toisistaan. Pakolaisaseman myöntämisen perusteena korostuvat henkilökohtaiset syyt, kun taas toissijaista suojelua myönnettäessä korostuu lähtömaan tilanne. Toissijaista suojelua saaneen henkilön suojelun tarpeen voidaan arvioida muuttuvan lyhyemmän ajan kuluessa kuin pakolaisaseman saaneen. On hyvä huomata, että myös suurin osa muista EU-jäsenmaista myöntää eri pituisen oleskeluluvan pakolaisille ja toissijaista suojelua saaville.

Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti kansainvälinen suojelu muutetaan luonteeltaan väliaikaiseksi ja lupien jatkaminen edellyttää arviota kansainvälisen suojelun jatkamisen tarpeesta. Jatkoluvan myöntäminen edellyttää jatkossa tarkempaa arviota siitä, ilmeneekö

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

asiassa perusteita kansainvälisen suojeluaseman lakkauttamiselle tai peruuttamiselle. Peruuttamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa asemaa ei olisi alun perinkään pitänyt uusien tietojen valossa myöntää, ja lakkauttamisella tilanteita, joissa asemalle ei ole enää esimerkiksi lähtömaan muuttuneiden olosuhteiden tai henkilön oman toiminnan vuoksi perusteita. Muutoksella mahdollistetaan suojelun tarpeen aiempaa tiheämpi ja tarkempi uudelleentarkastelu. — Näin.

Arvoisa puhemies! Tämä on paradigman muutos. Kun aiemmin turvapaikka on ollut lähestulkoon ikuinen, nyt Suomessakin muutamme kansainvälisen suojelun tilapäiseksi, aivan kuten asian kuuluukin olla. Annamme turvaa siksi aikaa, kun se on tarpeen, ja kun tarve poistuu, palataan lähtömaahan.

Arvoisa puhemies! Toiseksi otetaan käyttöön uusia perusteita kansainvälisen suojeluaseman myöntämättä jättämiselle. Jatkossa pakolaisasemaa ei myönnetä, jos on perusteltua syytä olettaa, että ulkomaalainen on vaaraksi kansalliselle turvallisuudelle, tai hänen katsotaan olevan yhteiskunnalle vaarallinen, koska hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu erityisen törkeästä rikoksesta. Oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella jätetään myöntämättä, jos on perusteltua aihetta epäillä, että ulkomaalainen on vaaraksi yhteiskunnalle tai kansalliselle turvallisuudelle. Oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella jätetään myöntämättä myös silloin, jos ulkomaalainen on ennen Suomeen tuloaan syyllistynyt rikokseen, josta Suomessa tehtynä voitaisiin tuomita vankeutta, ja hän olisi jättänyt alkuperämaansa ainoastaan välttääkseen rikosseuraamukset.

Niin sanottu poissuljenta ulotetaan koskemaan myös yllytystä ja muutoin rikoksiin ja tekoihin osallistumista. Poissuljennalla tarkoitetaan tilanteita, joissa ulkomaalainen täyttäisi kansainvälisen suojelun myöntämisen edellytykset mutta hänen ei oman käytöksensä vuoksi, esimerkiksi sotarikoksiin syyllistymisen vuoksi, katsota ansaitsevan suojelua. Näillä osaltaan parannetaan sisäistä ja kansallista turvallisuutta. Suomen ei ole syytä tarjota suojelua yhteiskuntaa tai Suomessa asuvien ihmisten turvallisuutta vaarantaville henkilöille.

Arvoisa puhemies! Kolmanneksi otetaan käyttöön uusia perusteita kansainvälisen suojeluaseman lakkauttamiselle. Esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi kansainvälisen suojeluaseman lakkauttamista poissuljennan osalta myös siten, että poissuljenta olisi mahdollista myös kansainvälisen suojeluaseman saamisen jälkeen tehtyjen tekojen perusteella. Pakolaisasema voidaan jatkossa lakkauttaa, jos on perusteltua syytä olettaa, että pakolainen on vaaraksi kansalliselle turvallisuudelle, tai häntä pidetään yhteiskunnalle vaarallisena, koska hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu erityisen törkeästä rikoksesta. Kansainvälisen suojeluaseman lakkauttamiseen ja peruuttamiseen liittyvän yksilöllisen tutkinnan kohtaa selvennetään. YK:n pakolaissopimuksen ja määritelmädirektiivin säännökset aseman lakkauttamista ja peruuttamista koskien ovat muodoltaan velvoittavia, joten ulkomaalaislakia on syytä tarkentaa. Muutoksen myötä laista ilmenee selkeästi se, että lakkauttamis- ja peruuttamisedellytysten täytyessä asema tulee lakkauttaa tai peruuttaa.

Arvoisa puhemies! Uusilla perusteilla kansainvälisen suojeluaseman myöntämättä jättämiselle sekä aseman lakkauttamiselle ja peruuttamiselle tuetaan yhteiskunnan sisäisen turvallisuuden ja kansallisen turvallisuuden edistämistä. Mikäli palautuskielto estää henkilön poistamisen maasta, mahdollistaa vuoden mittainen tilapäinen oleskelulupa maasta poistamisen esteiden uudelleentarkastelun säännöllisin väliajoin. Jos karkottamiselle ei enää olisi estettä, henkilölle voidaan tehdä karkottamispäätös.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

Hallitus jatkaa kansainvälistä suojelua koskevien säännösten tiukentamista ja näin ollen lisää myös turvallisuutta sekä tuo lainsäädäntöön myöskin EU-direktiivien tiukentamismahdollisuuksia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

20.00 **Eemeli Peltonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme tämän pitkän illan täällä täysistunnossa käsitelleet useita maahanmuuttoon liittyviä hallituksen esityksiä. Tämän illan viimeisen hallituksen maahanmuuttoon liittyvän muutosehdotuksen myötä onkin paikallaan esittää sisäministerille kysymys, jonka perään myös moni lausunnonantaja on vedonnut niin tässä esityksessä kuin aiemmissakin hallituksen esityksissä: tuleeko hallitus toteuttamaan kokonaisvaikutusten arvioinnin maahanmuuttoon esittämistään useista muutoksista?

Olisi vähintäänkin kohtuullista ja reilua, että näitä hallituksen kiireellä ajamia ja lyhyillä lausuntoajoilla edistämiä esityksiä pysähdyttäisiin huolella arvioimaan, miten ne tulevat vaikuttamaan. Nythän on käymässä niin, että eduskunnalla ei ole näitä esityksiä käsitellessään käytössään koko kuvaa siitä, mitkä ovat tämän ja muiden esitysten taloudelliset, sosiaaliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset. Tällainen arvio kuuluisi ehdottomasti hyvään lainvalmisteluun.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola, olkaa hyvä.

20.01 **Mari Kaunistola kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä puhutaan mitä suurimmassa määrin Suomen turvallisuudesta. Tällä esityksellä kansainvälisen suojelun lupien kesto siis lyhennetään EU-oikeuden mahdollistamaan minimiin. Henkilön tekemillä rikoksilla siis on myös aiempaa suurempi vaikutus, kun arvioidaan kansainvälisen suojelun myöntämistä tai lakkauttamista. Näillä muutoksilla pyritään siis siihen, että kansainvälinen suojelu poistetaan aiempaa tehokkaammin sellaisilta henkilöiltä, jotka eivät sitä enää tarvitse tai jotka rikoksia tekemällä vaarantavat toisten turvallisuuden. Rikollisilla teoilla on siis vaikutusta kansainvälisen suojelun asemaan.

Lisäksi tällä esityksellä ehdotetaan, että otetaan käyttöön uusia perusteita pakolaisaseman lakkauttamiselle silloin, kun voidaan olettaa, että pakolainen on yhteiskunnalle vaarallinen — esimerkiksi silloin, jos hänet on tuomittu erityisen törkeästä rikoksesta. Näin turvallisuusalan viranomaisena, entisenä sellaisena, totean, että nämä uudistukset ovat varmasti erityisen tervetulleita sisäisen turvallisuuden näkökulmasta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

20.02 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihan alkuun vähän muistoja Karpaateilta. Pakko sanoa nyt, kun kuuntelee tässä perussuomalaisen todistusta siitä, kuinka otetaan EU-direktiivin minimi käyttöön: Vielä edellisellä vaalikaudella kyllä sanoitte, että ”eihän niistä tarvitse välittää, ei muuta kuin vain turvapaikanhakijat ulos maasta”, ja samaten silloin piti kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneet helposti saada ulos. Odotan edelleen sitä valtiovarainministeri Purran ensimmäistä lisätalousarvioesitystä, jossa annetaan lisää rahaa, jotta viranomaiset pystyvät hoitamaan kaikki nämä maahanmuuton uudistuksiin liittyvät velvoitteet ja tehtävät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

Sinänsä nyt tässä käsittelyssä olevassa lakiesityksessä pidän hyvänä osana sitä, että erilaisiin rikoksiin ja muihin väärin menettelyihin syyllistyneiden oleskelulupa voidaan lakauttaa ja heidät voidaan sitten maasta poistaa. Tämä parantaa Suomen turvallisuutta, ja tätä pidän erittäin hyvänä osana tätä esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savio, olkaa hyvä.

20.03 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on käsittelyssä ehdottomasti yksi tärkeimmistä hallituksen antamista maahanmuuttoon liittyvistä lakiesityksistä. Tässä on kyse siis, paitsi oleskelulupien lyhentämisestä direktiivin mukaiseen vähimmäispituuteen, mikä sekin on tärkeä uudistus, erityisesti kansallisen turvallisuutemme vaarantavien tai erityisen törkeään rikokseen syyllistyneiden henkilöiden pakolaisaseman lakauttamisesta tai sen jättämisestä kokonaan myöntämättä.

Arvoisa puhemies! Kyse on sekä Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta että myös yleisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta välttämättömästä uudistuksesta, ja on todellakin ihme, että sitä ei ole tehty jo aiemmin. Edelliset hallitukset ovat nukkuneet. Nyt tämä hallitus korjaa maahanmuuttopolitiikkamme epäkohtia.

Arvoisa puhemies! On lisäksi täysin aiheellista, että turvapaikan tarvetta tarkastellaan säännöllisin väliajoin uudelleen, ja jos suojelun tarve on poistunut, on täysin oikein, että henkilö tässä tilanteessa palaa kotimaahansa. Kiitos ministerille jälleen kerran.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

20.05 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä sanoa, että sisäministeri on yksi hallituksen ahkerin ministeri, on perannut kaikki esitykset, missä voidaan mahdollisesti heikentää tänne tulleiden asemaa.

Tämä esitys oleskelulupien lyhentämisestä lisää merkittävästi hallinnon määrää. Ihmettelen kyllä kokoomuslaisia, jotka täällä ovat vuositolkulla puhuneet siitä, että byrokratiaa pitää vähentää, niin tässä sitä nyt merkittävästi lisätään.

Sitten kun on tämä uusi tilapäinen oleskelulupa, jonka ehdot ovat ihan samanlaiset kuin tässä suojelun perusteella myönnettävässä oleskeluluvassa, niin oikeastaan haluaisin tietää, mihin tätä uutta statusta tarvitaan. Ja tässä vielä tehdään sellainen sääntö tälle tilapäisen oleskeluluvan saaneelle, että hänellä ei ole oikeutta työntekoon, eli nimenomaisesti rajataan pois se oikeus, jota täällä perussuomalaiset muun muassa ovat useita kertoja väittäneet, että pitäisi tänne tulleiden tehdä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

20.06 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on kyllä ollut jo varsin toimivat käytännöt oleskelulupien myöntämisessä, ja tällä muutoksella vaikeutetaan pakolaistaustaisten ihmisten mahdollisuuksia rakentaa elämänsä Suomessa. Jatkuva lupien uusiminen hidastaa kotoutumista ja tekee elämästä kohtuuttoman epävarmaa.

Ja mikä järjettömintä, tämä säästöpainainen hallitus tosiaan esittää sääntelyä, joka paitsi heikentää ihmisoikeuksien toteutumista myös lisää kustannuksia. Maahanmuuttovirastolle arvioidaan tulevan kolmen miljoonan euron vuotuiset lisäkustannukset. Muita kustan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

nuksia, kuten oikeusaputoimistoille ja tuomioistuimille aiheutuvia lisäkustannuksia tai tulkki- ja tilakustannuksia, ei ole tässä edes huomioitu. Voisiko ministeri valottaa näitä kokonaiskustannuksia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

20.07 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän selvänä sitä, että jos ihminen on täällä syylistynyt pakolaisena törkeään rikokseen, niin silloin siitä täytyy olla seuraamuksia. Mutta tässä esityksessä valtaosin kyse on näiden oleskelulupien lyhentämisestä kv-suojelun osalta, ja siinä täytyy kyllä todeta, että tähän on byrokratian lisäämisesitys. Lisätään siis jo tällä hetkellä varsin työllistyneiden Maahanmuuttoviraston työntekijöiden työtaakkaa. Paperin pyörittäminen kyllä lisääntyy ja viranomaisien työtaakka, mutta se, mihin tällä ei ole vaikutusta, on kotoutumisen edellytysten parantaminen. Tällä ei vaikuteta mitenkään näiden kotoutumisen haasteiden korjaamiseen. Ja kun tällä hallituskaudella ei kuitenkaan mitä ilmeisemmin Maahanmuuttoviraston resursseja tulla lisäämään, niin pelkään, että tämä tarkoittaa sitä, että ne resurssit ovat pois sieltä työperäisen maahanmuuton edistämisestä, kun nyt näillä [Puhemies koputtaa] esityksillä lisätään byrokratiaa toisella suunnalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

20.08 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siellä vasemmassa reunassa oltiin huolestuneita, että hallituksella on kiire laatia näitä lakeja. No, on paljon töitä, mutta ei kiirettä, vaan tehdään rauhassa ja huolellista työtä, niin kuin nytkin on tehty. Vaikutusarviot kuuluvat prosessiin, ja suojelutarpeen loppuminen ja rikokseen syyllistyminen aiheuttavat maasta poiston. Tätä kannatan. Kun he ovat uhkana maamme kansalliselle turvallisuudelle, on heidät poistettava maasta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Diarra, olkaa hyvä.

20.09 Fatim Diarra vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä laissa tuntuu kaikista järjettömimmältä asialta tämä uusi tilapäinen oleskelulupa näihin erityistilanteisiin, lähinnä sen takia, että sen kanssa ei saa tehdä töitä. Jotenkin itse olen aina ajatellut, että paras tapa integroitua uuteen yhteiskuntaan, oppia kieltä, päästä osaksi yhteisöä, pystyä rakentamaan elämää, on se, että pääsee tekemään myös työtä. Nyt tämä halutaan näiltä ihmisiltä kieltää. Se tuntuu täysin järjettömältä tilanteesta, jossa puhutaan siitä, että Suomi on jotenkin vaikea maa kotoutua. Nyt se kotoutuminen tehdään vielä vaikeammaksi. Näille ihmisille kerrotaan, että teidän panosta ei tarvita, teidän panosta ei haluta, eikä haluta, että he pääsevät työhön kiinni. Tämä tuntuu täysin järjettömältä, ja en ymmärrä, minkä takia tällainen halutaan tehdä, ellei kyseessä ole puhtaasti ideologinen ajatus siitä, kuka on kelpaava tekemään tässä maassa työtä ja kuka ei. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

20.10 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alan päivä päivältä enemmän vakuuttua, että vasemmiston pyrkimys on kaikilla mahdollisilla tavoilla vähen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

tää maahanmuuton osalta byrokratiaa ja paperinpyörittelyä tekemällä siitä pysyvää ja mahdollisimman helppoa — että tänne tullaan ja tänne jäädään, ehdoitta ja mitään tulijoilta vaatimatta.

Eikö se ole aika itsestäänselvää, että jos tänne ollaan tultu hakemaan turvaa, niin sen jälkeen, kun selvitetään uudelleen, onko turvan tarvetta, ja tulee ilmi, että turvan tarvetta ei ole tai täällä on rötöstelty, niin on edessä paluu kotimaahan eikä jäädä tänne nauttimaan ei-tarvittua turvaa ja ei-tarvittua suomalaista sosiaaliturvaa? Eikö tämä ole itsestäänselvä asia? Siis se, että jos me lisätään byrokratiaa ja paperinpyörittelyä ja jos me sillä päästään eroon siitä, että me joudutaan ohjaamaan sosiaaliturvaa, suomalaisia palveluita, näille ihmisille, niin pitkällä aikavälillä kumulatiivisesti meidän tullaan säästämään sitä kautta, että nämä ihmiset eivät ole meidän systeemissä turhaan hakemassa turvaa, saamassa turvaa, jonka tarpeessa he eivät tosiasiallisesti enää ole.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Andersson, Li, olkaa hyvä.

20.11 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tässä hallituksen puheessa ja näissä esityksissä oikein logiikkaa ole. [Miko Bergbom: No kyllä on!] Äsken keskusteltiin tästä vastaanottorahan leikkaamisesta ja pienentämisestä, ja silloin todettiin, että kyllä ukrainalaisilta pakolaisilta on pakko leikata, kun valtiontalouden tilanne on niin huono. Sitten siirrytään seuraavaan esitykseen, jossa todetaan, että tästä hakemusrumbasta koituvien kustannusten vain Maahanmuuttoviraston osalta on arvioitu olevan plus kolme miljoonaa ja sen päälle tulee tosiaan sitten kustannukset tulkkauksesta ja kaikesta muusta.

Sen lisäksi, jos perussuomalaiset, kuten sanovat, ovat huolissaan kotoutumisesta, niin voisin kuvitella, että tämä kansainvälisen suojelun muuttaminen väliaikaiseksi ja tämä hakemusrumba ovat parhaimpia keinoja pitää huolta siitä, että kotoutumista ei tapahdu. Kun ihminen ei voi olla varma mahdollisuuksistaan jäädä tänne, niin mitkä insentiivit sitten on enää esimerkiksi opiskella kieltä.

Ja viitaten tähän edelliseen puheenvuoroon. Jos ihmisten kohdalla on kerran todettu, että heillä on suojelun tarve, niin tähän johtaa siihen, että se sama ihminen käy sitten siellä aina uudestaan [Puhemies koputtaa] toteamassa tämän suojelutarpeen, ja ne samat ihmiset siellä... [Puhemies koputtaa] Me tarvitaan enemmän henkilöstöä käsittelemään sen saman suojelun tarpeessa olevan ihmisen useita hakemuksia [Puhemies: Kiitoksia, minuutti on täynnä!] verrattuna tähän nykytilanteeseen. Ei tässä ole mitään järkeä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

20.12 Pinja Perholehto sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Paradigman muutos tämä todella on, kuten ministeri itsekin sanoi. Nimittäin tämä hallituksen esitys jatkaa aika samaa nuivaa linjaa, mitä olemme tässä useamman esityksen verran jo käsitelleet.

Se, mitä itse en erityisesti pysty tässä ymmärtämään kovinkaan hyvin, on se, että minkä takia tätä oleskelulupien kestoa rajataan näin merkittävästi lyhyemmäksi, kun henkilöt, joista puhutaan, ovat kuitenkin todennetusti kansainvälisen suojelun tarpeessa. Erityisesti tämä toissijaisen suojelun perusteella myönnetty oleskelulupa ja sen keston lyhentäminen nyt yhteen vuoteen on merkittävä. Edustaja Heinäluomakin edellä tuossa nosti hyvin esiin, että tämä tulee lisäämään Maahanmuuttoviraston työtaakkaa ja kustannuksia, ja samaan ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

kaan todennäköisesti vaikutukset jäävät aika pieniksi. Nimittäin harvassa ovat vaikkapa sellaiset kansainväliset konfliktit, jotka kovin nopeasti ratkeavat, jolloin lopputulema on se, että heidän tilanteensa tuskin muuttuu ja he ovat yhä edelleen kansainvälisen suojelun tarpeessa. Eli siinä mielessä en ymmärrä erityisesti tätä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sammalahti, olkaa hyvä.

20.14 Tere Sammallahti kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvon puhemies! Nämä uudistukset ovat kokonaisuus, ja ne tehdään useassa osassa, ja siksi minä toivoisin oppositiolta, että yksittäisen kulman räpäyminen aina näistä lopetettaisiin ja opeteltaisiin näkemään metsä puilta. [Petri Honkonen: Tuokaa ne kerralla!]

Mikä tämä lakiesitys ja tämä kokonaisuus siis on, mitä se kertoo maahanmuuttajille? Se kertoo sen, että aidosti turvapaikkaa tarvitseva, ahkera, lainkuuliainen, kieltä oppiva ja omatoimisesti kotoutuva ihminen on tervetullut Suomeen, että Suomi vaatii maahanmuuttajalta vieraanvaraisuuden vastineeksi viitseliäisyyttä, lainkuuliaisuutta ja ahkeruutta — sitä, mitä meiltä kaikilta vaaditaan ja pitääkin vaatia. Tämä uudistuskokonaisuus lähettää ulkomaille myös sen viestin, että tänne ei kannata tulla tukien perässä, laiskottelemaan, rötöstelemään, tai muuten hyväksi käyttäen suomalaisten avokätisyyttä tai meidän luomaa luottamussyhteiskuntaa. Ja tämä on just se viesti, mikä täältä täytyykin lähteä. [Li Anderssonin välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

20.15 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näillä esitetyillä muutoksilla pyritään nyt tosiaan siihen, että tämä kansainvälinen suojelu poistettaisiin aiempaa tehokkaammin henkilöiltä, jotka eivät sitä enää tarvitse tai joiden ei katsota sitä ansaitsevan oman toimintansa takia. Pakolaisasema eli turvapaikka voitaisiin jatkossa jättää myöntämättä tai lakkauttaa, jos henkilön katsotaan olevan vaaraksi yhteiskunnalle, koska hän on syyllistynyt erityisen törkeään rikokseen. Tämä on äärettömän tärkeä kohta tässä. Se on esitys, joka menee ihmisten oikeustajuun ja tavallisen ihmisen ymmärrykseen.

Ihminen, joka hakee suojelua, ei voi itse syyllistyä muiden turvallisuuden heikentämiseen. Oikeudenmukainen seuraamus tästä on silloin maasta poistaminen. Ja sisäisen turvallisuuden ihmisenä korostan edelleen turvallisuutta ja sitä, miten nämä kaikki esitykset sitä tukevat.

Mitä tulee byrokratiaan, niin sitä aiheuttavat kyllä nämä useat uusintakierrokset lupajärjestelmissä ja kun lupia haetaan yhä uudelleen samoilla tai eri perusteilla. Ne kuormittavat viranomaisia ja estävät auttamisen niiltä, jotka oikeasti sitä tarvitsevat.

Ja ukrainalaisista: kukaan ei halua leikata [Puhemies koputtaa] eikä edesauttaa heidän pahoinvointiaan. [Puhemies koputtaa] He saavat kyllä suojaa, ja heidän käymäänsä epäinhimillistä sotaa tuetaan mittavasti. [Li Andersson: Suojaa, ei ruokaa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

20.16 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä todettiin, että pitäisi katsoa tätä kokonaisuutta eikä vain yhtä osaa kerrallaan, mutta tietysti tänä iltanakin meillä on ollut jo tässä aikamoinen kokonaisuus, ja kyllähän tämä sisältää valtavasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

ristiriitaisuuksia. Toisten esitysten kohdalla todetaan, että parasta olisi, että heti mentäisiin töihin, ja tässä luodaan nyt lakia, jossa kielletään työnteko kokonaan tätä suojelua saavalta.

Toisaalta puhutaan siitä, kuinka lupaprosesseja pitäisi saada nopeutettua. No, tässä esimerkiksi nyt tehdään valtava ruuhka sinne Migrin käsittelyyn. Toisaalla puhutaan säästöistä, ja tässä nyt lisätään kuluja, että kyllä tämä kokonaisuutta katsoen on hyvin... Jokaista esitystä perustellaan vähän niin kuin omalla perusteellaan ja sitten toista lakia aivan vastakkaisella.

Ainoa yhdenmukaisuus, mikä tässä on, on se kielenkäyttö, miten täällä ihmisestä puhutaan. Täällä on ministeri puhunut siitä, että pystyykö olemaan tekemättä rikoksia, osajien tulo on sallittu Suomeen. Ja tässä puhutaan ikään kuin turvapaikka olisi [Puhemies koputtaa] joku palkkio, joka tulee ansaita. Me puhumme tässä ihmisistä, [Puhemies koputtaa] jotka tarvitsevat kansainvälistä suojelua. Silloin, kun ne edellytykset täyttyvät, jokaisen se tulee saada.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Asian käsittelylle tässä vaiheessa varattu aika lähetä loppuaan. Myönnän vielä vastauspuheenvuoron hallintovaliokunnan puheenjohtajalle edustaja Peltokankaalle, ja sen jälkeen ministerillä on mahdollisuus vastata. — Olkaa hyvä, edustaja Peltokangas.

20.18 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Olen erittäin iloinen tästä hallituksen esityksestä. Olen itse, niin kauan kuin olen ollut politiikassa, ollut sitä mieltä, että sellaiselta henkilöltä, joka syyllistyy Suomessa vakaviin rikoksiin ja on pakolaisstatuksella täällä, pitää se status välittömästi poistaa. Nyt esityksen kenties mieltä ylentävin yksityiskohta on se, että tällä tiukennuksella voitaisiin evätä pakolaisasema sellaisilta henkilöiltä, jotka syyllistyvät vakaviin rikoksiin tai ovat vaaraksi esimerkiksi kansalliselle turvallisuudelle.

Tämä on aivan loistava uutinen. Nyt tehdään todellakin Suomen sisäiselle turvallisuudelle tärkeitä, tosin pieniä, yksityiskohtia, mutta nämä ovat niitä sellaisia vaikuttavia asioita, että me pystymme sanomaan tuonne kansalaisille, että teidän jokapäiväinen turvallisuus lisääntyy. Kiitos siitä ministeri Rantaselle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rantanen, noin viisi minuuttia.

20.19 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Aloitetaan ensin siitä, että täälläkin monta kertaa tänään on tuotu esiin se, että hallitusohjelma lähtee siitä, että me tuomme suomalaisen maahanmuuttopolitiikan yleispohjoismaalaiselle tasolle, ja nyt tässäkin asiassa voidaan sanoa, että tulemme juuri siihen. Nimittäin muissakin Pohjoismaissa suojeluasema on väliaikaista. Niissä nimenomaan katsotaan aina, onko sitä väliaikaisuutta vai ei. Ja tämä voidaan todeta, että se löytyy Ruotsista, se löytyy Tanskasta, Norjassa on ehkä pikkasen pidempi, mutta me ollaan suurin piirtein samalla tasolla tämän jälkeen, kun nämä muutokset on tehty. Siinä mielessä tämäkin esitys kyllä noudattaa mitä suurimmassa määrin niitä tavoitteita, joita hallitusohjelmassa on todettu.

Ei tässä ole kukaan puhunut mistään palkkiosta tai siitä, että turvapaikka tai kansainvälinen suojelu on palkkio. Ei se ole palkkio, mutta luonnollisesti suojelun edellytysten täytyttyä, jotta sen aseman voi saada. Siitä tässä on pikemminkin kysymys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

Tässä ei ole kysymys heikentämisestä, tänne tulevien aseman heikentämisestä. Kuten todettua, me tulemme samalle tasolle kuin muutkin Pohjoismaat. Siinä mielessä ylipäätän-
sä, jos ajatellaan Suomea, jossa näitä direktiivejä ei ole implementoitu ja käytetty koko sitä
liikkumavaraa, niin nyt tämä hallitus tekee sitä, ja sen vuoksikin joudumme tuomaan mon-
ta esitystä, kun niitä on palastellen tuotava. Mutta on kyllä todettava se, että kyllä EU-di-
rektiivit ovat mahdollistaneet järkevän ja väärinkäytöksiä ehkäisevän maahanmuuttopoli-
tiikan jo pitkän aikaa, mutta me emme vain ole Suomessa tähän suuntaan menneet, mutta
nyt mennään. [Mauri Peltokangas: Loistavaa!]

No sitten lyhyesti vielä, puhemies, tähän pakolaisaseman peruuttamiseen. Meiltä on
puuttunut tästä maasta se mahdollisuus. Siis jos joku saa turvapaikan ja hän tekee törkeän
rikoksen, on vaaraksi kansalliselle turvallisuudelle, me emme ole tässä maassa voineet ot-
taa pakolaisasemaa pois, mikä on tarkoittanut samalla myös sitä, että täältä Suomesta ei ole
voitu karkottaa. Nyt tämä vihdoista viimein tuodaan. Tämäkin itse asiassa on siellä EU-di-
rektiiveissä ja on varmasti yksi semmoinen asia, jota varmasti tämän salin päättäjissä mut-
ta myöskin suomalaisissa on kaivattu. Tämä puute tuli eduskunnassa erityisesti esiin viime
hallituskaudella, kun eduskunnassa käsiteltiin kansalaisaloitetta seksuaalirikollisten kar-
kottamisesta. Tuossa yhteydessä oikeastaan tämä varmaan aika monelle tässäkin salissa il-
meni, että meillä on tällainen iso puute lainsäädännössä. Mutta nyt se korjataan, koska
kyllä sitten kuitenkin on niinkin, että jos Suomi antaa suojaa ihmiselle, niin ei voi olla niin,
että hän aiheuttaa turvattomuutta Suomelle, joka sitä suojaa antaa, ja siinä mielessä tämä
esitys on varsin oivallinen. Ja on muuten myös sellainen, joka löytyy myös muista Pohjois-
maista, ja siltä osin jälleen kerran ottamalla EU-direktiivien kaikki tiukennukset käyttöön
pääsemme sinne yleispohjoismaalaiselle tasolle ulkomaalaislainsäädännössämme ja maa-
hanmuuttopolitiikassamme. Se on kyllä varmastikin niin, että tältä osin voidaan todella
ajatella, että semmoisen lainkuuliaisuuden pitäisi lisääntyä, mutta mikä tärkeintä, näillä
esityksillä myöskin lisätään Suomen sisäistä turvallisuutta ja myös kansallista turvallisuut-
ta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä
jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 20.23.

Asian käsittelyä ei jatkettu.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.